

Archeologienota
Programma van Maatregelen
bureauonderzoek: 2021B270

Gent
Matadibrug

Kim Aluwé
Pieter Laloo

Colofon

Project:
Gent-Matadibrug

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM BV (GATE)
Kim Aluwé, Pieter Laloo

© 2021 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM BV
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	2
Inleiding	3
Verslag van Resultaten	4
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	4
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	4
1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site	4
1.3 Impactbepaling	4
1.4 Concretisering maatregelen	5

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de bouw van een fietsers- en voetgangersbrug, de zgn. "Matadibrug", over het Handelsdok tussen de Schipperskaai/Kleindokkaai en de Handelsdokkaai.

Het projectgebied bevindt zich gedeeltelijk in een vastgestelde archeologische zone, nl. de historische stadskern van Gent. Het projectgebied bevindt zich echter niet in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 300m², bodemingreep > 100m²). Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek werd voldoende informatie gewonnen omtrent het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werkzaamheden hierop. Het bureauonderzoek leverde in functie van deze archeologienota voldoende gegevens op om een gefundeerd advies voor vrijgave te formuleren.

1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site

Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van de handelsdokkaai, de Schipperskaai en de Kleindokkaai aan het Handelsdok in het uiterste oosten van de historische kern van Gent.

Het projectgebied wordt vanaf de 13de eeuw in de stad opgenomen als een nattere, onbewoonde zone tussen de muide (N) en Dampoort (Z). Op basis van historische kaarten kan vermoed worden dat dit ook het geval blijft tot wanneer het projectgebied opgenomen wordt in de 16de-eeuwse stadsomwalling. Deze versterkingen worden vanaf het einde van de 18de eeuw geleidelijk aan afgebroken.

In het 2de kwart van de 19de eeuw zal de directe omgeving van het projectgebied grote wijzigingen ondergaan, wanneer onder Willem I de grondslag gelegd werd van de Gentse zeehaven. Er wordt gestart met het graven van het zeekanaal Gent-Terneuzen en door de uitbouw van de haveninfrastructuur verschoof de industrie geleidelijk naar het noordelijke stadsdeel. Het Handelsdok wordt in 1827-1828 op het projectgebied aangelegd. Het handelsdok wordt op het einde van de 19de eeuw-begin 20ste eeuw ter hoogte van het projectgebied een eerste keer verbreed en tegen 1939 is het handelsdok verder verbreed tot zijn huidige vorm. Tot het einde van de 20ste eeuw blijft het handelsdok in gebruik als deel van de Gentse haven.

In 2004 werd gestart met de voorbereiding van een stadsvernieuwingsproject om het gebied van de Oude dokken om te vormen tot een gloednieuw stadsdeel. De eerste werken vonden plaats in 2010. Op en rond het projectgebied zelf werden reeds volgende werken uitgevoerd: renovatie oostelijk deel Handelsdok met verlaging kaai en nieuwe aanlegsteigers voor woonboten (2011-2013), heraanleg Schipperskaai (2015-2016), heraanleg Kleindokkaai (2019-2020) en heraanleg Handelsdokkaai (gestart in november 2020).

1.3 Impactbepaling

De initiatiefnemer plant de bouw van een statische fietsers- en voetgangersbrug, de Matadibrug, over het handelsdok te Gent. Deze brug ligt in het verlengde van de Kraankindersstraat, en zal de Handelsdokkaai verbinden met de Schipperskaai. De brug is 6 meter breed en 109,5 meter lang. De brug heeft een langshelling van 6% richting de Handelsdokkaai en een langshelling van 4% aan de Schipperskaai. De dwarskanting is 2%.

De bodemingrepen die gepaard gaan met de bouw van deze brug zijn zeer beperkt in oppervlakte. Het gaat enerzijds om de plaatsing van 5 pijlers in het Handelsdok en anderzijds om de landing/verankering aan beide kaaien. De landing aan de westelijke zijde (Handelsdokkaai) zal gebeuren in ophoging. Er zal een vlotplaat worden geconstrueerd, waarop volle grond wordt geplaatst en waarop het laatste deel van het wegdek wordt voorzien. De landing aan de oostelijke zijde (Schipperkaai) zal plaatsvinden door de brug te verankeren in de bestaande betonnen kaai.

Om het water op de brug af te voeren, wordt aan de zijde van de Schipperkaai een goot geconstrueerd over de breedte van de brug. Van hieruit zal er een korte leiding van 5m naar de bestaande rioleringsleiding in het midden van de Schipperkaai worden aangelegd. Ook hier is de bodemingreep zeer beperkt in oppervlakte.

1.4 Concretisering maatregelen

De geplande werkzaamheden bij de bouw van de Matadibrug hebben slechts een beperkte invloed op het bodemarchief. Zowel de plaatsing van 5 brugpijlers als de aanhechting van de brug aan de bestaande kaaimuren zijn zeer beperkt in oppervlakte. Ook de aanleg van een rioleringsbuis van 5m lang voor de afvoer van hemelwater heeft een zeer beperkte oppervlakte.

Bovendien vinden al deze werkzaamheden plaats in een verstoorde bodem. De brugpijlers worden geplaatst in het Handelsdok zelf dat in de 19de eeuw uitgegraven werd ter hoogte van de 16de-eeuwse stadsgracht en in de 20ste eeuw meermaals verbreed en verdiept werd. De kaaien aan beide zijden van het dok dateren eveneens uit de 19de en 20ste eeuw. De oostelijke kaaimuur werd recent volledig gerestaureerd en de kaaien zelf zijn of worden op dit moment volledig heraangelegd. Voor al deze recente werkzaamheden werden archeologienota's aangeleverd waarbij een vrijgave werd geadviseerd. Ook bij de huidige geplande werkzaamheden kan aldus een vrijgave geadviseerd worden.

